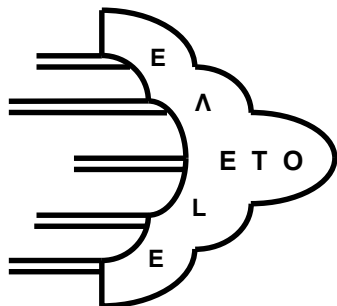




Κωδικός: 3650

# ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)  
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδαύρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδαύρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: [valeonti@otenet.gr](mailto:valeonti@otenet.gr)

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.109 Ιούλιος- Αύγουστος 2011

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

## Η Ανοικτή Συζήτηση του 8<sup>ου</sup> Συνεδρίου (Δωρεάν για το κοινό)

Στο προηγούμενο φύλλο δώσαμε τις **θεματικές ενότητες** του 8<sup>ου</sup> Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» με τους **τίτλους** των ανακοινώσεων που θα περιληφθούν στο πρόγραμμα του Συνεδρίου και τους **συγγραφείς** τους. Σε τούτο το φύλλο συμπληρώνουμε το περιεχόμενο του Συνεδρίου με την **Ανοικτή Συζήτηση** που θα διεξαχθεί σ' αυτό.

Όπως τα προγράμματα όλων των προηγούμενων συνεδρίων περιελάμβαναν και «**Ανοικτές Συζητήσεις**» για ορολογικά θέματα με ευρύτερο ενδιαφέρον, έτσι και το πρόγραμμα του 8<sup>ου</sup> Συνεδρίου – μετά τις ανακοινώσεις – θα «κλείσει» με μια **Ανοικτή Συζήτηση**, η οποία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, γιατί αφορά την **επικοινωνία** της **επιστήμης** – και της **γνώσης** γενικότερα –, μέσω των ΜΜΕ, στο ευρύ κοινό. Στην λογομήγυρη (πάνελ) της Ανοικτής Συζήτησης θα συμμετάσχουν διακεκριμένοι συνομιλητές από τον χώρο των ΜΜΕ, της επικοινωνίας και της επικοινωνίας της επιστήμης:

### 8<sup>ο</sup> Συνέδριο – Ανοικτή συζήτηση:

#### Επιστημονική ορολογία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ)

Συντονίστρια: **Μαρίνα Πανταζίδου**, επίκουρη καθηγήτρια  
Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

Συνομιλητές: **Αθανάσιος Δρίτσας**, Καρδιολόγος, Ωνάσειο  
Καρδιολογικό Κέντρο, Συνθέτης

**Μιχάλης Μειμάρης**, Καθηγητής Τμήματος  
Επικοινωνίας και ΜΜΕ, Εθνικό και  
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

**Γιάννης Ριζόπουλος**, Δημοσιογράφος,  
Pathfinder TechnoΛογείν

**Μενέλαος Σωτηρίου**, Μαθηματικός, Γενικός  
Γραμματέας Science View

**Μάχη Τράτσα**, Δημοσιογράφος, Εφημερίδα  
ΤΟ ΒΗΜΑ

Η Ανοικτή Συζήτηση θα διεξαχθεί το απόγευμα του Σαββάτου, 12 Νοεμβρίου 2011, και η **παρακολούθηση και συμμετοχή σ' αυτήν θα είναι δωρεάν** για κάθε ενδιαφερόμενο.

K.B.

## 8<sup>ο</sup> Συνέδριο

### «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

10-12 Νοεμβρίου 2011, Αθήνα

<http://www.eleto.gr/gr/Conference08.htm>

Αφιερωμένο στον Μανόλη Τριανταφυλλίδη

#### Κόστος συμμετοχής:

Μη μέλη συνδιοργανωτών:	€ 120
Μέλη συνδιοργανωτών:	€ 90
Φοιτητές:	€ 50

#### Για να εγγραφείτε:

- Μπείτε στην παραπάνω ιστοσελίδα
- Κατεβάστε τη φόρμα αίτησης εγγραφής
- Συμπληρώστε την
- Στείλτε την στην ηλ-διεύθυνση: [valeonti@otenet.gr](mailto:valeonti@otenet.gr) αφού καταβάλετε το κόστος συμμετοχής με έναν από τους τρόπους που καθορίζονται στην αίτηση.

#### Στην ιστοσελίδα θα βρείτε επίσης:

- το Πρόγραμμα του Συνεδρίου
- Το τρίπτυχο του Συνεδρίου (Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά)
- Περιλήψεις των ανακοινώσεων

#### Άλλες πληροφορίες:

##### Γραμματεία του Συνεδρίου:

τηλ. +30 210 9323243, +30 6977529164,  
ηλ-ταχ. [pinelap@otenet.gr](mailto:pinelap@otenet.gr)

##### Οργανωτική Επιτροπή:

τηλ. +30 6974321009, ηλ-ταχ. [valeonti@otenet.gr](mailto:valeonti@otenet.gr)  
Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/gr/Conference08.htm>

OROGRAMMA No 109, July – August 2011,  
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epidavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE



## Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με την Ορολογία (Διαρκής Κατάλογος του «Ο»)

Ο κατάλογος Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται παρακάτω περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, ή έχουν πρόσφατα διεξαχθεί. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm** (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://linux.infoterm.org/>), και από την ΕΑFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: [www.eaft-aet.net](http://www.eaft-aet.net)), των οποίων η ΕΛΕΤΟ είναι μέλος.

- 9η Επιστημονική Σύνοδος LTT (IX Scientific Meeting LTT) με τίτλο: «The notion of unity in Language Sciences: lexicological, terminological and traductological aspects», 15-16 September 2011 ([http://www.ltt.auf.org/article.php3?id\\_article=58](http://www.ltt.auf.org/article.php3?id_article=58)) Villetaneuse (Paris 13)
- Συνέδριο «Γνωσιακή Μοντελοποίηση στη Γλωσσολογία» (Cognitive Modeling in Linguistics), Κέρκυρα, 22-29 Σεπτεμβρίου 2011, <http://www.cml.msisa.ru>
- 8<sup>η</sup> Διεθνής Συνδιάσκεψη "Standardization, Prototypes and Quality: A Means of Balkan Countries' Collaboration", 7-8 Οκτωβρίου 2011, ENEPROT ([www.eneprot.gr](http://www.eneprot.gr))
- Συνέδριο: International legal translation conference, 7-8 October 2011, Lisbon, Portugal (Πληροφορίες: <http://www.tradulinguas.com/conf-juridica/index.htm>)
- Συνέδριο «State-of-the-art and future of terminology methodology and applications», 12-13 Οκτωβρίου 2011, Institute of the Lithuanian Language (Vilnius, Lithuania). ([term@eaft-aet.net](mailto:term@eaft-aet.net))
- Norwegian LSP. Idea-hatching seminar, 17 October 2011, Oslo, Norway, <http://www.sprakradet.no/nb-no/Toppmeny/Aktuelt/Ideseminar-norsk-fagsprak/>
- 7<sup>η</sup> Ετήσια Σύνοδος των Mediterranean Editors and Translators (MET) με θέμα: Quality in English translation and editing - from research to practice and back, 20-22 Οκτωβρίου 2011 European Institute of the Mediterranean Barcelona, Spain ([www.metmeetings.org](http://www.metmeetings.org))
- Συνέδριο *Visible policy, invisible languages*, 3-4 November 2011, Esbo, Finland, <http://www.hanaholmen.fi/sv/kulturcentrum/programkalendern/63-hogre-utbildning-och-forskning/739-seminarium-synlig-politik-osynligt-sprak>
- Συνέδριο *Training in Terminology*, 3-4 November 2011, Bucharest, Romania, <http://www.eaft-aet.net/en/activities/international-conference-in-bucharest/>
- Έκθεση Canadian Language Industry Showcase 2011 με θέμα "The Language Industry: Looking Ahead", 3 & 4 Νοεμβρίου, 2011 - Holiday Inn Plaza La Chaudière, Gatineau, Quebec
- Συνέδριο του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών στο Δίον Πιερίας με θέμα "1976-2011: 35 χρόνια από τη γλωσσολογική μεταρρύθμιση", 4 - 6 Νοεμβρίου 2011.
- Πρώτη εργομύγυρη TOTh Workshop με θέμα « The definition in terminology » που διοργανώνεται στη Λισαβόνα στις 21 Νοεμβρίου 2011 (<http://www.porphyre.org/workshop-toth/2011-en>)
- Seminar on the status and role of terminology, 24 November 2011, Oslo, Norway, <http://www.sprakradet.no/nb-no/Tema/Terminologi-og-fagspraak/Kalender/>
- Συνέδριο CINEO II, São Paulo (*II International Conference on Neology in Romance Language*), 5-8 December 2011, Πανεπιστήμιο του São Paulo (<http://www.fflch.usp.br/dlcv/neo/cineo2011/es/index.html>)
- Ειδική έκθεση για το Διεθνές Συνέδριο "Role of Translation in Nation Building, Nationalism and Supra-Nationalism" που διοργανώθηκε από την Indian Translators Association και την Lingualndia (Νέο Δελχί, 16-19 Δεκεμβρίου 2011): ([http://www.itaindia.org/Role\\_of\\_Translation\\_in\\_Nation\\_building.pdf](http://www.itaindia.org/Role_of_Translation_in_Nation_building.pdf))
- Επιγραμματική έκδοση από την TERMCAT του *Dictionary of Physical Geography* με πάνω από 2.000 όρους βιογεωγραφίας, εδαφοεπιστήμης, κλιματολογίας, γεωμορφολογίας και υδρολογίας: [http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris\\_En\\_Linia/124/](http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/124/)

K.B.

## Ανακοίνωση – Προσοχή!

Επειδή καταργήθηκε η χαμηλή τιμή των ταχυδρομικών τελών για την ομαδική αποστολή εφημερίδων και περιοδικών των κάθε φύσεως συλλόγων και επιστημονικών ενώσεων των οποίων οι υπεύθυνοι δεν είναι εξ επαγγέλματος εκδότες ή δημοσιογράφοι, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ αποφάσισε:

1. Στους αποδέκτες που διαθέτουν ηλεκτρονική διεύθυνση το Ορόγραμμα θα στέλνεται μόνο με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.
2. Ταχυδρομική αποστολή έντυπου «Ο» θα γίνεται μόνο στα ενεργά μέλη της ΕΛΕΤΟ που δεν διαθέτουν ηλεκτρονική διεύθυνση και σε επιλεγμένα πρόσωπα και φορείς που, επίσης, δεν διαθέτουν ηλεκτρονική διεύθυνση.

Γι' αυτό, όσοι από τους μέχρι σήμερα ταχυδρομικούς αποδέκτες του «Ο» διαθέτουν ηλεκτρονική διεύθυνση παρακαλούνται να μας την κάνουν γνωστή στέλνοντας, από την διεύθυνση αυτή, ένα ηλ-μήνυμα στην διεύθυνση [valeonti@otenet.gr](mailto:valeonti@otenet.gr), ενώ όσοι δεν έχουν ηλεκτρονική διεύθυνση και επιθυμούν να εξακολουθήσουν να το λαμβάνουν ως έντυπο να το δηλώσουν επικοινωνώντας μαζί μας στα τηλέφωνα: **210 8662069** ή **6974321009** (Κ. Βαλεοντίης).



## Η πανδημία της φτώχειας και η Ελλάδα «αρόδο»

### Οι όροι της φτώχειας και των ειδών της

Η *ανάγκη* γεννά την *έλλειψη*, την *πενία*, την *μιζέρια*.

Η *στέρση* γεννά την *ντροπή*, την *κατάντια*, την *ανέχεια*.

Η *μοναξιά* γεννά την *απομόνωση*, την *απογοήτευση*, την *εγκατάλειψη*.

Η *κατάπτωση* γεννά την *βλακεία*, την *αγένεια*, τον *εξευτελισμό*.

Δώδεκα μόνο από τα πολλά ονόματα-όροι καταστάσεων που την χαρακτηρίζουν, και *κατασημαίνουν* άτομα, ομάδες και έθνη ολόκληρα που έχουν μολυνθεί από τον ιό της **φτώχειας**.

Αραγε η **φτώχεια** είναι *αίτιο* ή *αποτέλεσμα*;

Δεν είναι μόνο *αίτιο* και *αποτέλεσμα* μαζί, είναι και *εξουσία*. Είναι ένας ολόκληρος τύπος κυβέρνησης, κατά τον **François de Bernard**, που θα μπορούσε να ονομασθεί ως ο *θρίαμβος του ανήθικου και της βίας*. Αυτό είναι το *πολίτευμα της φτώχειας, μέσω της φτώχειας, για την φτώχεια*.

Και έχουμε την **φτώχεια** σε επίπεδο οικονομίας, που υποχρεώνει την πολιτική, να προσαρμόζεται σ' αυτή. Αυτή είναι πίσω από κάθε απόφαση και μοιάζει σαν την θηλιά στο λαιμό του κρεμασμένου. Οι επιπτώσεις παντού οι ίδιες:

- πτώση της ανταγωνιστικότητας
- μείωση της αγοραστικής δυνατότητας
- άλογη διαχείριση των δημόσιων δαπανών
- αύξηση του χρέους, δημοσίου και ιδιωτικού
- εκτροχασμός της συναλλαγματικής ισοτιμίας και κυρίως και πάντα απ' όλα
- η κατακλιση εξάπλωση της ανεργίας και η ραγδαία εξάπλωση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ακολουθούν στην συνέχεια τα ελάχιστα εισοδήματα και τα ενιαία μισθολόγια, τα οποία απορρέουν από τις πολιτικές χωρίς φαντασία και πρωτοπορία, συγχέοντας στόχους και μέσα, και εξυπηρετώντας τα συμφέροντα των ολίγων.

Η κυβέρνηση της **φτώχειας** με τη **φτώχεια** κηρύσσει το τέλος των μεγάλων ιδεών και την απουσία των εννοιών.

Μοιάζει μονόδρομος η *κυβέρνηση της φτώχειας*, ένας γεωμετρίας της κακιάς ώρας που γεωμετρεί χωρίς να γνωρίζει τις διαστάσεις του πεδίου που πρέπει να γεωμετρήσει.

Υποθηκεύει το μέλλον με την ευκολία κάποιου, υπό την επήρεια ουσιών, που άλλοτε διογκώνουν και άλλοτε συσκοτίζουν την πραγματικότητα.

Αλίμονο, η **φτώχεια** με την παντοδυναμία της μας κατάντησε την αντανάκλαση της εικόνας της που αντανάκλα το μεγαλείο της έλλειψης της λογικής και κραυγάζει την κατάντια της χρηματιστικής οικονομίας, η οποία κατά τον Αριστοτέλη ούτε όριο ούτε φραγμούς έχει.

Και η χώρα μοιάζει με **καράβι «αρόδο»** χωρίς δικαίωμα λιμενισμού αλλά και απόπλου. Το πλήρωμά του πασχίζει να κρατηθεί, ενώ η δίνη κλυδωνίζει το σκαρί ανελέητα. Ωστόσο, αυτοί που το κρατούν «αρόδο» παρακολουθούν απαθείς και καταγράφουν το πείραμα εθελουφλώντας πως κι αυτοί μαζί βρίσκονται σ' ένα άλλο μεγαλύτερο πλοίο-παιχνίδι στα χέρια της **αλογίας**, της **απληστίας** και της **απανθρωπιάς**.

Αυτά τα τρία βυθίζουν όχι μόνο το σκαρί της Ευρώπης αλλά όλου του πλανήτη.

Όταν θα σημάνει η ώρα του «ο σώζων εαυτόν σωθήτω», τότε θα δούμε σενάρια πύρινου κάλλους.

Μιλάμε ακόμη τη γλώσσα των ανθρώπων στον πλανήτη γη;

Όσο χρήσιμα κι όσο φθηνά και να 'ναι τα προς πώληση αγαθά της σύγχρονης εποχής, στεγνώνουν τα ταμεία στα νοικοκυριά ή στα κράτη. Με τι θα τα αγοράζει κανείς; Δώρα άδωρα!

Τώρα, μόνο οι χώρες που παράγουν αγροτικά εδωδιμα, αυτές θα επιβιώσουν. «*Cultivons notre jardin*» όπως έλεγε ο **Βολταίρος** και αυτό ισχύει για όλους, άμεσα και παντού!

M.K.

## Τα «μάτια» του γραμμοκωδικού (barcode)

Κοιτάζοντας τον γραμμοκωδικό (barcode) ενός προϊόντος ας δούμε τι βλέπει το **ανθρώπινο** μάτι και τι το **ηλεκτρονικό**.

### 1. Το ανθρώπινο μάτι

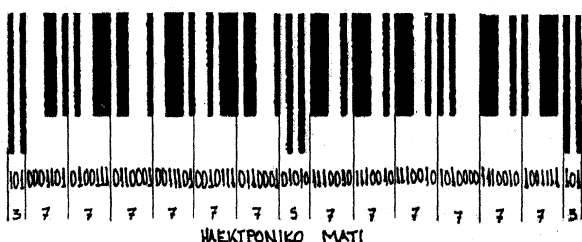


Η εικόνα αυτή αντιστοιχεί στο ανθρώπινο μάτι που βλέπει κάποιες γραμμές και κάποιους αριθμούς κάτω από τις γραμμές.

Πιο αναλυτικά:

- Ο πρώτος αριθμός αριστερά δεν φέρει μαύρες γραμμές.
- Με λίγη προσοχή διακρίνεται ότι ο κάθε αριθμός έχει λευκές και μαύρες γραμμές, 7 συνολικά για κάθε αριθμητικό ψηφίο.
- Επίσης, στην αρχή, στη μέση και στο τέλος του κωδικού υπάρχουν μαύρες γραμμές που προεξέχουν και δεν φέρουν αριθμό. Οι γραμμές αυτές δεν είναι μόνο μαύρες, αλλά περιέχουν και λευκές. Έτσι, το ψηφίο αριστερά (όχι το αριθμητικό) έχει τρεις γραμμές (2 μαύρες και μία λευκή). Το ίδιο έχει και το δεξιό ψηφίο. Το μεσαίο ψηφίο έχει 5 γραμμές (2 μαύρες και 3 λευκές).
- Το αριθμητικό ψηφίο 6 έχει 7 γραμμές (2 μαύρες και 5 λευκές). Επίσης, οι μαύρες γραμμές στην αρχή, στη μέση και στο τέλος είναι δύο (2), αλλά δεν γίνεται παρανόηση με το ψηφίο 6 γιατί οι λευκές γραμμές είναι διαφορετικές.

### 2. Το ηλεκτρονικό μάτι



Η εικόνα αυτή αντιστοιχεί στο ηλεκτρονικό μάτι, που δεν βλέπει τους αριθμούς του δεκαδικού συστήματος, όπως βλέπει το ανθρώπινο μάτι, αλλά τους αριθμούς του δυαδικού συστήματος, που είναι μόνο δύο: το **0** (για την λευκή γραμμή) και το **1** (για την μαύρη γραμμή).

Πιο αναλυτικά:

- Το ηλεκτρονικό μάτι βλέπει για κάθε αριθμητικό ψηφίο μια διάταξη από 7 δυαδικά ψηφία **0** και **1**, για καθένα από τα δύο ακραία ψηφία μια διάταξη από 3 δυαδικά ψηφία 0 και 1 και για το κεντρικό μεσαίο ψηφίο μια διάταξη από 5 δυαδικά ψηφία 0 και 1.
- Ο αριθμός **6** κωδικοποιείται ως **1010000**, ενώ τα ακραία ψηφία ως **101** και το μεσαίο ως **01010**. Επομένως, ούτε το ηλεκτρονικό μάτι μπορεί να διαβάσει τους ακραίους χαρακτήρες και τον μεσαίο ως αριθμητικό ψηφίο 6<sup>1</sup>.

### 3. Παρατηρήσεις:

- Οι αριθμοί κάτω από τις γραμμές υπάρχουν για να διευκολύνεται ο υπάλληλος όταν το μηχάνημα δεν μπορεί να σαρώσει τις γραμμές, οπότε τότε ο υπάλληλος πληκτρολογεί τους αντίστοιχους αριθμητικούς χαρακτήρες.
- Η ύπαρξη του μεσαίου κεντρικού χαρακτήρα που υπάρχει στους κωδικούς **UPC** (Universal Product Code) και **EAN** (European Article Number) έχει σκοπό να διαιρούνται οι κωδικοί αυτοί σε δύο μέρη. Το αριστερό κωδικοποιεί τη χώρα αρμόδια αρχή της οποίας έχει απονεμίσει τον κωδικό του προϊόντος και τον κατασκευαστή ή εισαγωγέα επ' ονόματι του οποίου έχει γίνει η απονομή, ενώ το δεξιό κωδικοποιεί το προϊόν.

Οι κωδικοί UPC προηγήθηκαν και τώρα είναι υποσύνολο των κωδικών EAN.

### 4. Χρήσιμες πληροφορίες:

– Στην ιστοσελίδα: <http://gepir.gs1.org/V31/xx/gtin.aspx?Lang=en-US> μπορεί να συμβουλευτεί κανένας μια γενική βάση δεδομένων και εισάγοντας τον γραμμοκωδικό ενός οποιουδήποτε προϊόντος να πληροφορηθεί ποια εταιρεία είναι ο κάτοχος του κωδικού.

– Στην ιστοσελίδα: <http://www.gs1gr.org/index.php?pgnbr=6633&lang=el> μπορεί κανένας να δει όλες τις αρχές απονομής γραμμοκωδικών στις διάφορες χώρες με τους αντίστοιχους κωδικούς τους.

Δ.Π.

## Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ<sup>2</sup> έλα κι εσύ

### Η γλωσσοπλασία κατά την οροδοσία φυγοκέντρωση ή φυγοκέντρωση;

Με αφορμή το ερώτημα: *ποιος από τους δύο όρους του τίτλου είναι ορθότερος, ο πρώτος, που χρησιμοποιείται εδώ και πολλά χρόνια, ή ο δεύτερος που χρησιμοποιείται σχετικά πρόσφατα, έγινε συζήτηση στο [Translatum.gr](http://www.translatum.gr), η οποία αναφέρθηκε στην [γλωσσοπλασία](http://www.translatum.gr) κατά τον σχηματισμό ελληνικών όρων (<http://www.translatum.gr/forum/index.php?topic=82378.new#new>)*

Έγινε αναφορά:

- στις διαγλωσσικές Αρχές Σχηματισμού Όρων (κατά ISO) (φ.102)
- στους Μηχανισμούς σχηματισμού ελληνικών όρων (φ.103) και
- στους «Κανόνες οροδοσίας» που αναπτύχθηκαν στο φ.106

Τα δύο πρώτα κείμενα αποτελούν δύο **θεμελιακά κείμενα** του πλαισίου μέσα στο οποίο κινείται η σύγχρονη οροδοσία σε **διαγλωσσικό** και σε **ενδογλωσσικό επίπεδο**. Ολόκληρο το πλαίσιο καλύπτεται από μια σειρά **Διεθνή Πρότυπα (ISO)** και τα αντίστοιχά τους **Ελληνικά Πρότυπα (ΕΛΟΤ)**. Σ' αυτό το πλαίσιο – που καθορίζει το «οριζόντιο» θεματικό πεδίο (**Ορολογία**) και μεταφέρεται στην ελληνική γλώσσα από την Τεχνική Επιτροπή ΕΛΟΤ-ΤΕΕ/ΤΕ21 – κινούνται οι **επιτροπές** και **ομάδες** (της ΕΛΕΤΟ και του ΕΛΟΤ) που ασχολούνται με την **ορολογία** των ειδικών θεματικών πεδίων.

Μια άλλη Αρχή της (Ορολογίας), που αναγράφεται στα Πρότυπα (ISO 704 – ΕΛΟΤ 402), αλλά δεν έχει κωδικοποιηθεί παραπάνω κείμενο 1. (γιατί δεν αποτελεί **κριτήριο σχηματισμού όρων**), που θα μπορούσε, όμως, να περιληφθεί με τον αριθμό 0 (**Μηδενική Αρχή**) είναι ότι:

<sup>1</sup> Επομένως, δεν έχει βάση ο «μύθος» για την ύπαρξη του αριθμού **666** στους γραμμοκωδικούς.

<sup>2</sup> **ΓΕΣΥ**: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

**Αν για μια έννοια έχουμε ήδη όρο ο οποίος πληροί τις Αρχές Σχηματισμού Όρων και ικανοποιεί την κοινότητα των ειδικών του θεματικού πεδίου δεν δημιουργούμε και άλλον όρο, συνώνυμό του.**

Τα *συνώνυμα* μπορούν να προκαλέσουν σύγχυση. Η (Ορολογία) αποδέχεται και ορισμένα *συνώνυμα* σε περιπτώσεις όπου αυτά ήδη υπάρχουν, αλλά αποφεύγει να δημιουργεί άλλα εκεί όπου δεν χρειάζεται. Εκεί όπου χρειάζεται, δηλαδή σε περιπτώσεις π.χ. λανθασμένων ή προβληματικών όρων, δημιουργεί νέους όρους με την προοπτική να αντικαταστήσουν τους παλιούς.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο – και όχι ως αυτοσκοπός – η «γλωσσοπλασία» της ελληνικής λειτουργεί πλήρως και δίνει έξοχα αποτελέσματα. Όροι όπως **διεπαφή** (interface), **μορφότυπο** (format), **περιαγωγή** (roaming), **νωτεπίνωτος** (back-to-back), **κινητότητα** (mobility), **αντικειμενοστρεφής** (object-oriented), **δυφίο** (bit), **δυφιδόν** (bitwise), **δυφιοστρέφεια** (bit orientation), **δουφιοδιαφάνεια** (bit transparency), **δυφιοοκτάδα** (eight-bit byte, octet), **δυφιόρρευμα** (bitstream), **στοιχειοσειρά** (string), **χαρακτηροσειρά** (character string), **συμβολοσειρά** (symbol string), **επιγραμμικός** (online), **διακωδίκευση** (transcoding), **ακτινοβολία** (radiation), **ακτινοβόληση** (radiance), **ακτινοβόληση / ακτινοβολισμός** (irradiance), **εννοιοδιάγραμμα** (concept diagram) δεν θα έλεγε κανένας ότι δεν αξιοποιούν την γλωσσοπλαστική ικανότητα της ελληνικής...

Στην περίπτωση της **φυγοκέντρισης**: Σ' αυτήν τη εργαστηριακή διεργασία εκμεταλλευόμαστε τη **φυγόκεντρο** (**δύναμη**) υποβάλλοντας σε ταχεία **περιστροφή** ένα δοκίμιο (π.χ. ένα δοχείο με κάποιο διάλυμα). Οι **όροι** (ρήμα και στη συνέχεια ουσιαστικό) προέρχονται με **παραγωγή** από το όνομα **φυγόκεντρος** (είτε ως **επίθετο**, είτε ως **ουσιαστικοποιημένο επίθετο**), δηλαδή με θέμα **φυγοκεντρ-** και αντίστοιχη **παραγωγική κατάληξη**. Υπάρχουν πολλές δυνατότητες **παραγωγής**. Τέσσερις από τις πλέον συχνές είναι οι ακόλουθες:

Πρωτότυπη λέξη	Παραγωγική κατάληξη	Ρήμα (μεταβατικό)	Παράγωγο ουσιαστικό (ενέργεια)
φυγοκεντρ-ος	-ώ (< -άω)	φυγοκεντρώ (-άω)	φυγοκέντρ-ηση
	-ώ (< -έω)	φυγοκεντρώ (-έω)	φυγοκέντρ-ηση
	-ώνω (< -όω)	φυγοκεντρώνω	φυγοκέντρ-ωση
	-ίζω	φυγοκεντρίζω	φυγοκέντρ-ιση

Και οι τέσσερις παραπάνω δυνατότητες είναι **αποδεκτές**, αφού υπάρχουν παραδείγματα (παραγωγής από όνομα), **τουλάχιστον ένα από την καθεμιά**, που λειτουργούν ήδη στη γλώσσα, π.χ.:

- κόλλα > **κολλάω** (-άω) > **κόλληση**
- κάτοικος > **κατοικώ** (-έω) > **κατοίκηση**
- άκυρος > **ακυρώνω** > **ακύρωση**
- θώρακας > **θωρακίζω** > **θωράκιση**

Και οι τέσσερις, καταρχήν, δεν έρχονται σε εμφανή σύγκρουση με καμιά από τις **7 αρχές σχηματισμού όρων**: **Διαφάνειας**, **Συνέπειας**, **Καταλληλότητας**, **Οικονομίας**, **Παραγωγικότητας**, **Ορθότητας** και **Εντοπιότητας**.

Τώρα, για το κριτήριο που χρησιμοποιήθηκε από τους πρώτους ονοματοθέτες του όρου **φυγοκέντρωση**, που χρησιμοποιούνταν από παλιά (στη δεκαετία του '60 και πριν από αυτήν), ώστε να επιλέξουν την τελευταία από τις παραπάνω δυνατότητες (δηλαδή το ρήμα σε **-ίζω**), μόνο υποθέσεις μπορούμε να κάνουμε. Από διάσπαση, θα λέγαμε ότι ίσως να επηρεάστηκαν έντονα από το – χαρακτηριστικό για την **έννοια** – φαινόμενο της **περιστροφής** που καθημερινά αποδίδεται με το κοινότατο ρήμα **στριφογυρ-ίζω** (< **στρέφω** + **γυρίζω**). Πράγματι, στην διεργασία της φυγοκέντρωσης **στριφογυρίζουμε** το δοκίμιο, ώστε να εκδηλωθεί και να «δράσει» η **φυγόκεντρος δύναμη** (που σημειωτέον είναι **φαντασική δύναμη** και το φαινόμενο δεν είναι παρά η εκδήλωση της **αδράνειας** της ύλης· αλλά κάποιες φορές «μας βολεύει» να την αντιμετωπίζουμε σαν πραγματική δύναμη). Αφού, λοιπόν, **στριφογυρ-ίζω** το δοκίμιο για να υποστεί τη δράση της **φυγόκεντρος**, αβίαστα μου ...έρχεται το ρήμα **φυγοκεντρ-ίζω!**

Μπορούμε, όμως, να πούμε με βεβαιότητα, ότι αν **σήμερα** κληθούμε, από **μηδενική βάση**, να επιλέξουμε **μόνο μία** από τις παραπάνω δυνατότητες, η μόνη **αρχή** που θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε για να τις αξιολογήσουμε είναι η **Αρχή της Καταλληλότητας**. Βάσει της αρχής αυτής, θα αποκλείαμε με τη

σειρά την πρώτη και τη δεύτερη, γιατί το ρήμα **φυγοκεντρ-ώ** δεν έχει έντονο το χαρακτηριστικό της μεταβατικότητας (έναντι των **φυγοκεντρ-ώνω** και **φυγοκεντρ-ίζω**) ενώ η διεργασία της φυγοκέντρωσης είναι **έντονα μεταβατική** (δηλαδή **φυγοκεντρ-ώ** θα μπορούσε να σημαίνει «**εγώ φεύγω από το κέντρο** ή **αποφεύγω το κέντρο**» και όχι «**αναγκάζω κάτι άλλο** (με την **επίδραση της φυγοκέντρωσης)** να **φύγει από το κέντρο**», ήδη έχουμε τα παραδείγματα των αμετάβατων ρημάτων **φυγοδικώ** (< **φυγόδικος** < **φεύγω** + **δική**), **φυγοπονώ** (< **φυγόπονος** < **φεύγω** + **πόνος**), **φυγομαχώ** (< **φυγόμαχος** < **φεύγω** + **μάχη**).

Στη συνέχεια, από τα **φυγοκεντρ-ώνω** και **φυγοκεντρ-ίζω**, θα δεχόμασταν και τα δύο· εάν όμως επρόκειτο να επιλέξουμε οπωσδήποτε **ένα** από τα δύο μάλλον θα αποκλείαμε το πρώτο, γιατί υπάρχουν και ρήματα με δεύτερο συνθετικό **-κεντρώνω** (**συγ-κεντρώνω**, **από-κεντρώνω**, **επι-κεντρώνω**) και αυτό – λανθασμένα – θα μπορούσε να θεωρηθεί αυτής της κατηγορίας, δηλαδή απευθείας σύνθετο από τις λέξεις **φυγή** και **κέντρο** και όχι ως παράγωγο από τη **φυγόκεντρο**.

Ύστερα από τα παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι ο ονοματοθέτης που υιοθέτησε την **φυγοκέντρωση** πριν από μισόν αιώνα και περισσότερο (είτε με τη διαίσθησή του είτε μετά από λεπτομερή ανάλυση) έκανε μια πολύ **εύστοχη οροδοσία**· και μάλιστα η διάδοση του όρου ήταν σε τέτοιο βαθμό ευρεία ώστε να τον περιλάβουν ακόμα και τα γενικά λεξικά. Το ερώτημα είναι πώς και γιατί εμφανίστηκε και η **φυγοκέντρωση** (με ήτα). Μια πιθανότητα είναι να λειτούργησε ο συχνός μηχανισμός:

**σφάλμα → μίμηση / επανάληψη → διάδοση**

όπου ως «**σφάλμα**» εννοείται η **απόκλιση** – συχνά εκ **παραδρομής** ή από **άγνοια** – από το **τυπικά αναγνωρισμένο**, το οποίο είναι το «ορθό». Γράφει π.χ. για πρώτη φορά ένας συγγραφέας βιβλίου Χημείας: **φυγοκέντρωση** (με ήτα). Το διαβάζουν πολλοί αναγνώστες. Όσοι από αυτούς γνωρίζουν ήδη **τον όρο που υπάρχει** (δηλαδή την γραφή με γιώτα) θα σκεφτούν «**Α, εδώ είναι λάθος!**» και θα το αγνοήσουν, αποδίδοντας το λάθος στα «γνωστά κουσούρια» πολλών (ελληνικών) βιβλίων. Όσοι, όμως, δεν έχουν σαφή γνώση του όρου που ήδη υπάρχει θα θεωρήσουν ότι **έτσι είναι ο όρος**, θα τον **χρησιμοποιήσουν** και αυτοί σε δικά τους κείμενα και θα τον **διαδώσουν** ευρύτερα. Μια τέτοια **αλλαγή** ασφαλώς και έχει **λόγο** (**αίτια**) που γίνεται (και ο λόγος αυτός είναι το αρχικό **σφάλμα**), χωρίς όμως να υπάρχει **λόγος** (**δικαιολογία**) για να γίνει· δηλαδή αυτή η αλλαγή είναι **αιτιολογημένη μεν αδικαιολόγητη δε**. Δεν θα θεωρούσαμε, λοιπόν, ότι στην πρώτη εμφάνιση της **φυγοκέντρωσης** (με ήτα) υπήρξε καμιά **γλωσσοπλαστική** παρέμβαση, συνειδητή ή όχι. Πιο εύκολα μπορούμε να δεχτούμε λάθος (με την έννοια που αναφέρθηκε παραπάνω) από **παραδρομή**, **άγνοια** ή **αμέλεια**, ... και λιγότερο **σκοπιμότητα** και **πρόθεση** (δηλ. «**εγώ θα το γράφω με ήτα κι ας λένε τα λεξικά ότι θέλουν...**»).

**K.B.**

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)  
 Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ  
 Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντής, Δημήτρης Παναγιωτάκος, Μαρία Καρδούλη

Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερίτη, Τάνια Βαλεοντή

Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069  
 Τηλεμοιδιότυπο: 210-8068299  
 Ηλ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος (όλα τα φύλλα): <http://www.eleto.gr/gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.

Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξακολουθήσουν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμιά δέσμευση· σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.